

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 1271/06
06.12.2006. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Predraga Trifunovića, predsednika veća, Mirjane Grubić, Vesne Popović, Jasminke Stanojević i Milomira Nikolića, članova veća, u parnici tužilje AA, čiji je punomoćnik AB, adv., protiv tuženog BB, čiji je punomoćnik BA, adv., radi prinovka, odlučujući o reviziji tužilje izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Jagodini Gž.1256/05 od 23.12.2005.godine, u sednici održanoj 6.12.2006. godine, doneo je

R E Š E N J E

UKIDAJU SE presuda Okružnog suda u Jagodini Gž.1256/05 od 23.12.2005. godine i presuda Opštinskog suda u Jagodini P.506/04 od 25.3.2005. godine u delu kojim je odbačena tužba (stav prvi izreke) kao i u delu kojim je odbijen tužbeni zahtev tužilje i u tom delu se predmet vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Jagodini P.506/04 od 25.3.2005. godine, stavom prvim izreke odbačena je tužba u delu kojim je tužilja tražila da se utvrdi da ima udeo od 1/2 po osnovu zajedničkog sticanja u braku sa tuženim na nepokretnostima navedenim u ovom stavu izreke, zbog nedostatka pravnog interesa, dok je stavom drugim izreke odbijen i tužbeni zahtev kojim je tužilja tražila da se obaveže tuženi da joj isplati dinarsku protivvrednost na ime njenog udela po osnovu zajedničkog sticanja u braku na 1/2 nepokretnosti bliže opredeljenim u ovom stavu izreke. Stavom trećim izreke odbijen je tužbeni zahtev kojim je tražila da se obaveže tuženi da joj isplati po osnovu zajedničkog sticanja 1/2 vrednosti svih radova na adaptaciji - dogradnji njegove stare kuće i to radove koje je ona pobrojala u ovom stavu izreke, a stavom četvrtim izreke odbijen je zahtev kojim je tražila da se obaveže da joj tuženi na ime učešća za otplatu duga tuženog (i to bratu na ime ustupanja za njegov deo kuće) isplati 10.000 ŠKR, kao i dinarsku protivvrednost domicilne kamate na ovaj iznos počev od presuđenja pa do isplate, stavom petim izreke odbijen je zahtev tužilje kojim je tražila da se obaveže da joj tuženi isplati 2/3 vrednosti svih pokretnih stvari stečenih u toku trajanja bračne zajednice (bliže pobrojanih u ovom stavu izreke), a stavom šestim izreke odbijen je zahtev da se obaveže tuženi da joj preda lične stvari (pobrojane u ovom stavu) ili da joj u nemogućnosti predaje isplati protivvrednost po proceni veštaka zajedno sa kamatom počev od presuđenja pa do isplate. Stavom sedmim izreke delimično je usvojen tužbeni zahtev i obavezan tuženi da tužilji isplati na ime duga 15.940 ŠKR (na ime školarine tuženog, na ime kredita tuženog od ranije, telefonski razgovor, novčane kazne tuženog, osiguranje tuženog i isplata bivšoj supruzi tuženog) sve u dinarskoj protivvrednosti sa domicilnom kamatom, dok je stavom osmim izreke tužbeni zahtev preko iznosa dosuđenog u stavu sedmom izreke a do tužbom traženih 31.880 ŠKR, sa pripadajućom domicilnom kamatom zahtev odbijen kao neosnovan. Stavom devetim izreke odbijen je tužbeni zahtev da se tuženi obaveže da na ime izdržavanja deteta tuženog iz prvog braka isplati tužilji 31.500 ŠKR u dinarskoj protivvrednosti. Protivtužbeni zahtev kojim je tužilac tražio da se utvrdi da je vlasnik u visini 1/5 stvari koje se nalaze kod tužilje (koje su bliže pobrojane u ovom stavu izreke), kao i protivtužbeni zahtev kojim je tuženi tražio da se utvrdi da je vlasnik 1/2 stvari pobrojane u stavu jedanaest izreke, odbijeni su kao neosnovani, dok je stavom dvanaestim izreke odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Presudom Okružnog suda u Jagodini Gž.1256/05 od 23.12.2005.godine, žalba tužioca je odbijena kao neosnovana, a prvostepena presuda potvrđena u stavu prvom, drugom, trećem, četvrtom, petom, šestom, u odbijajućem delu stava sedmog, u stavu osmom, devetom, kao i u odnosu na troškove postupka.

Protiv pravosnažne presude donesene u drugom stepenu, tužilja je blagovremeno izjavila reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu u smislu čl.399. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS" br.125/04) i našao da je revizija osnovana.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, zajednica života između tužilje i tuženog, trajala je od 1973. godine do marta 1982. godine, s tim što je brak razveden 28.7.1982. godine. Parnične stranke su najpre radile u VV, a od septembra 1974. godine su prešli da rade u GG. Tužilja je sve vreme trajanja zajednice bila u radnom odnosu, dok je tuženi imao prekide u radu. U vreme trajanja zajednice parničnih stranaka, na placu tuženog izgrađena je letnja kuhinja od tvrdog materijala (koja se sastoji od 2 sobe i predsoblja), na koju je stavljena betonska ploča, napravljena su gvozdena vrata, ozidan zid dužine oko 15 metara, a na ranije ozidanoj kući parnične stranke su izvršile renoviranje: stavljene su tapete u prostorije, itison sa gumenom podlogom i vinas pločice, u kuhinji ove zgrade uveli su vodu, kao i u dvorište (iskopavanjem šahta u koji je stavljen hidrofor), a uveli su i trofaznu struju i postavili trofazni strujomer.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja, sudovi su zaključili da je tužbeni zahtev neosnovan, jer tužilja nije

ukazala ni osnov ni visinu svog potraživanja, s tim što je tužba odbacena u delu kojim je tužilja tražila da se utvrdi njen udeo od 1/2 po osnovu zajedničkog sticanja u braku sa tuženim na opredeljenim nepokretnostima, nalazeći da se radi o nedozvoljenom zahtevu (po čl.188. ZPP), s obzirom da se traži utvrđenje činjenice za koju tužilja nema pravni interes.

Pobijane presude donete su uz bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl.361. st.2. tač. 12. ZPP, na koju se osnovano ukazuje u reviziji tužilje, jer je izreka protivurečna razlozima presude, odnosno bitnim činjenicama na osnovu kojih je presuda doneta. Pritom, zbog pogrešne primene materijalnog prava ni činjenično stanje nije potpuno utvrđeno, zbog čega se izloženo stanovište ne može prihvatiti kao pravilno.

Prema odredbi čl.321. st.1. Zakona o braku i porodičnim odnosima Republike Srbije ("Službeni glasnik SRS" br.22/80... "Službeni glasnik RS" br.29/01), koji je bio na snazi u vreme donošenja nižestepeni odluka, imovina koju su bračni drugovi stekli radom u toku bračne zajednice, jeste njihova zajednička imovina, s tim što se udeo svakog supružnika u sticanju te imovine, u smislu čl.328. st.1. Zakona, određuje prema njegovom doprinosu, uz ocenu svih okolnosti: ličnog dohotka i drugih prihoda supružnika, pomoći jednog bračnog druga drugome, staranje o deci, vođenje domaćih poslova, staranje i održavanje imovine i svaki drugi oblik rada i saradnje u upravljanju, održavanju i povećanju zajedničke imovine. Pri deobi imovine, na zahtev jednog bračnog druga sud će, iz deobne mase, izdvojiti i njemu predati (pored njegovog dela) i one predmete zajedničke imovine koji služe isključivo za njegovu ličnu upotrebu (čl.331. st.1. Zakona), dok za obaveze koje je jedan bračni drug imao pre stupanja u brak, kao i za obaveze koje primi posle stupanja u brak, ne odgovara drugi bračni drug (član 335. Zakona), već za lične obaveze odgovara taj bračni drug svojom posebnom imovinom (čl.336. st.1. Zakona).

Nižestepeni sudovi su utvrdili da je zajednica parničnih stranaka trajala devet godina, da je za to vreme tužilja bila u radnom odnosu (za razliku od tuženog koji je imao prekide u radu), utvrdili su da su stranke izgradile jedan objekat na placu tuženog, kao i koje radove su izveli na povećanju vrednosti imovine tuženog, što sve primenom čl.321. st.1. Zakona predstavlja zajednički stečenu imovinu u toku trajanja braka, pa tužilja ima zakonit osnov za određivanje visine svog udela u sticanju te imovine (čl.328. st.1. Zakona) koju nižestepeni sudovi nisu utvrdili (i pored više veštačenja u toku postupka). Takođe nisu utvrđene ni sve činjenice od kojih zavisi odluka po zahtevu tužilje za izdvajanje i predaju njenih ličnih stvari (po čl.331. st.1) kao i po zahtevu za isplatu iznosa koje je tužilja učinila na ime ličnih obaveza tuženog (čl.335. i 336. Zakona).

S obzirom da nižestepeni sudovi nisu utvrdili sve okolnosti od kojih zavisi odluka o postavljenom tužbenom zahtevu, u ponovnom postupku, prvostepeni sud će u prvom redu doneti meritornu odluku o zahtevu tužilje za utvrđenje njenog udela u sticanju zajedničke imovine, pri čemu je potrebno imati u vidu zakonsku pretpostavku o jednakim udelima supružnika u sticanju zajedničke imovine, prema čl.180. st.2. Porodičnog zakona ("Službeni glasnik RS" br.18/05, koji se ima primeniti u daljem toku postupka shodno čl.357. st.4. istog Zakona), a da se veći udeo jednog od bračnih drugova utvrđuje u sudskom postupku (stav treći), kao i da se veći udeo utvrđuje u istoj srazmeri za sva prava i obaveze u trenutku prestanka zajednice (čl.180. st.4. Zakona).

Prilikom odlučivanja o zahtevu za isplatu tužiljinog udela od vrednosti svih radova na izgradnji letnje kuhinje, na adaptaciji i povećanju vrednosti stare kuće, prvostepeni sud će razjasniti da li se radi o kumuliranju tužbenih zahteva (zahtev za utvrđenje suvlasničkog udela i zahtev za isplatu tog dela), ili se radi o eventualnim zahtevima u smislu čl.191. st.1. i 2. Zakona o parničnom postupku. U zavisnosti od toga, o kakvim se zahtevima radi, kao i u zavisnosti od odluke suda o stvarno-pravnom zahtevu tužilje, pri odlučivanju o obligaciono pravnom zahtevu (za isplatu) sud mora imati u vidu i odredbu čl.414. st.1. Zakona o obligacionim odnosima, po kome svaki dužnik solidarne obaveze odgovara poveriocu za celu obavezu (za slučaj da sud utvrdi da na traženoj nepokretnosti, pored tuženog, suvlasnički udeo imaju i treća lica).

Odluka o predaji ličnih stvari mora biti doneta u skladu sa čl.182. Porodičnog zakona, pri čemu je irelevantan način njihovog sticanja (kupovina, poklon od drugog bračnog druga ili trećeg lica, nasleđe...), već da li su te stvari u momentu prestanka zajednice ostale u državi tuženog, bez obzira da li se i dalje nalaze kod njega (osim ukoliko ih je predao tužilji). Pri tom, čl.190. ZPP predviđa mogućnost za tužioca, koji tužbom traži ispunjenje dugovane činidbe (predaja stvari) da može predložiti da mu tuženi umesto toga isplati određeni novčani iznos.

U ponovnom postupku sud će primenom čl.186. Porodičnog zakona doneti odluku i o zahtevu tužinje za isplatu troškova za koje se u tužbi tvrdi da predstavljaju ličnu obavezu tuženog, pošto prethodno oceni da li se radi o sopstvenim obavezama koje je tuženi preuzeo ili su nastale pre sklapanja braka, odnosno u toku braka. Sve obaveze koje su preuzete u toku trajanja bračne zajednice, a ne odnose se na potrebe zajedničkog života parničnih stranaka kao ni na obaveze koje po zakonu padaju na teret oba supružnika, predstavljaju lične obaveze jednog od supružnika, za koje taj supružnik, u smislu navedene zakonske odredbe, odgovara svojom posebnom imovinom. Pravilnom primenom ove zakonske odredbe, sud će odlučiti i o ovom delu tužbenog zahteva, a u zavisnosti od uspeha u sporu i o troškovima postupka.

Na osnovu čl.407. st.2. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća – sudija

Predrag Trifunović, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

